

การสื่อสารในเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า

นางสาว กมลวิทย์ วันวิชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION IN THE "DON'T DRINK DRAMA NETWORK"

Miss Kamolwat Wanwichai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

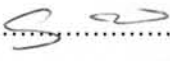
Copyright of Chulalongkorn University

500800

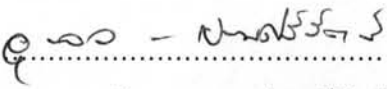
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การสื่อสารในเครือข่ายละครวรรณคดีงคังดเกล้า
นางสาวกมลวิทย์ วันวิชัย
นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศิริรัตน์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม)

กมลวัฒน์ วันวิชัย: การสื่อสารในเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า. (COMMUNICATION IN THE "DON'T DRINK DRAMA NETWORK") อ. ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 154 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า และการสื่อสารภายในเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการของเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะจัดตั้ง (พ.ย. 2547 – ก.พ. 2548) เครือข่ายละครรวงคังดเกล้าจัดตั้งขึ้นจากการผลักดันของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ต้องการให้กลุ่มละครมาเป็นแนวร่วมในการรณรงค์ประเด็นปัญหาแอลกอฮอล์ ระยะนี้เครือข่ายได้จัดการแสดงละครรวงคังดเกล้าในมหาวิทยาลัยจำนวน 9 แห่ง 2) ระยะดำเนินงาน (2549) ประกอบด้วยสมาชิก 4 กลุ่ม ดำเนินโครงการร่วมกันและสร้างแกนนำเยาวชนในแต่ละพื้นที่ 3) ระยะพัฒนา (2550) เครือข่ายได้จัดทำหลักสูตรการใช้ศิลปะการละครในการสร้างการเรียนรู้เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และพัฒนาการทำงานในระดับพื้นที่ให้เข้มแข็ง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การสื่อสารภายในเครือข่าย 3) สัมพันธภาพภายในเครือข่าย 4) ความต่อเนื่องของโครงการ 5) แหล่งทุน 6) จิตอาสา

3. การสื่อสารภายในเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การสื่อสารระหว่างส่วนกลางกับสมาชิกเครือข่ายละครรวงคังดเกล้า และการสื่อสารระหว่างเครือข่ายละครรวงคังดเกล้ากับองค์กรทุน ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) โดยจำแนกการสื่อสารเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การสื่อสารระหว่างบุคคลผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสื่อสารระหว่างกลุ่ม เช่น การประชุมสมาชิกเครือข่าย เพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงานของเครือข่าย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2550

4985201828 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : COMMUNICATION IN THE "DON'T DRINK DRAMA NETWORK"

KAMOLWAT WANWICHAJ: COMMUNICATION IN THE "DON'T DRINK DRAMA NETWORK" THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. KANJANA KAEWTHEP, PH.D. 154 pp.

The objectives of this research is to study the development and the effective factors of the Don't Drink Drama Network and the communication in the network by using the methodology of qualitative research, The In-depth interview of key informant , non-participant observation and document analysis were used to get the information.

Research results indicate that :

1. The development of the Don't Drink Drama Network is divided into three phases. The first phase is the time of establishment from November 2004 to February 2005. The Don't Drink Drama Network has been set up with the support from the Thai Health Promotion Foundation, in an attempt to involve drama groups to help campaign against alcohol abuse. The network is currently organizing plays about alcohol abuse in nine universities. The second phase is the operation period from 2005 to 2006. The network comprises four members who jointly carried out the project and created youth groups in each area. The third phase is the development phase (2007). The network has developed a theatrical course to educate people on how to protect themselves from drinking alcoholic beverages. The network has also strengthened its works in the local areas.

2. The six factors that influence the development Don't Drink Drama Network include management, internal communication within the network, Relations among the partners, the continuity of the project, Funding organization and Ethic of Altruism.

3. Communication within the Don't Drink Drama Network is divided into two parts, which are communication between the core administration and members of the network and communication between the network and other funding organizations such as the Thai Health Promotion Foundation and the Stopdrink Network. In addition, there are two types of communication. The first type is communication between people via the media such as telephone and e-mail. The second type is communication between groups such as the meeting between network members to discuss the work progress and result.

Department of Public Relations..... Student's signature..... *Kamolwat*

Field of study Development Communication Principal Advisor's signature..... *Kanjana*

Academic year...2007.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้วิจัย พร้อมทั้งให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำที่ดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกเครือข่ายละคร รณรงค์ดีเหล่าทุกท่าน ที่ได้สละเวลาการให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัย ครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนทุกคนในสาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ และเพื่อนร่วมงาน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ตลอดจนให้ความรัก ความห่วงใยและให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	10
2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย.....	15
3. แนวคิดเกี่ยวกับละครเพื่อการพัฒนา.....	59
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	71
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	72
แหล่งที่มาของข้อมูล.....	73
ขั้นตอนในการทำวิจัย.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78

บทที่	หน้า
การนำเสนอข้อมูล.....	79
4 ผลการวิจัย.....	80
ส่วนที่ 1 การศึกษาพัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	81
ส่วนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	110
ส่วนที่ 3 การศึกษาการสื่อสารภายในเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	115
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
สรุปผลการวิจัย.....	131
ส่วนที่ 1 พัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	132
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	134
ส่วนที่ 3 การสื่อสารในเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	137
อภิปรายผลการวิจัย.....	140
ส่วนที่ 1 พัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	140
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	143
ส่วนที่ 3 การสื่อสารในเครือข่ายละครรณรงค์เด็ล้า.....	144
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	145
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	145
รายการอ้างอิง.....	146
ภาคผนวก.....	150
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

สารบัญญัตราง

ตาราง		หน้า
1	การเปรียบเทียบกลุ่มกับเครือข่าย.....	19
2	ระยะเวลาในการดำเนินการโครงการละคร ละเล่น ละเล็ก.....	90
3	เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน.....	96
4	กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการบทเรียนจากการใช้กระบวนการละคร.....	100
5	วัตถุประสงค์ หลักสูตรการใช้ศิลปะการละครในการเรียนรู้.....	109
6	การประเมินภายในและการถอดบทเรียน.....	120

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มและเครือข่าย.....	18
2 ประเภทของเครือข่าย.....	40
3 กระบวนการทำงานของเครือข่าย.....	52
4 ชื่อและสัญลักษณ์ของเครือข่าย.....	86
5 โครงสร้างการบริหารงานโครงการ.....	88
6 ไปสเตอร์ประชาสัมพันธ์โครงการ.....	92
7 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม.....	101
8 สื่อละครรณรงค์ในการขับเคลื่อน พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	107
9 หลักสูตรการใช้ศิลปะการละครในการสร้างการเรียนรู้.....	107
10 การประเมินภายในและการถอดบทเรียน.....	121
11 เวทีสรุปผลการทำงานของเครือข่าย.....	126